

KOULUTUSTOIMIKUNNAN RAPORTTI

Taustaa

Vuoden 2021 kirkolliskokous päätti, että kirkolle tulee nimetä koulutustoimikunta, joka rakentaa yhtenäisen kirkon omien opintojen kokonaisuuden sekä täydennyskoulutusohjelman kaikille kirkon työntekijöille. Koulutustoimikuntaan tulisi nimetä työnantajan, työntekijöiden, kirkollisen ja kirkon ulkopuolisen koulutuksen järjestäjien edustajat sekä mahdollisesti joitakin seurakuntalaisten ääntä edustavia asiantuntijajäseniä.

Aiemmin vuoden 2014 kirkolliskokous hyväksyi kirkon koulutuksen asiantuntijaryhmän loppuraportin kirkon henkilöstön koulutuksesta. Raportin mukaan koulutuksen piiriin kuuluvat kaikki kirkon työntekijät ja niiden tarkoituksena on työntekijöiden ammatillisen osaamisen parantaminen. Uutena osa-alueena raportissa oli vaatimus toimeen edellyttävistä kirkon omista opinnoista (vert. pastoraalitutkinto). Tämä edellytti muutosta kelpoisuuskriteereissä. Kirkollishallitus päätti istunnossa 9.9.2016, että kirkon omia opintoja edellytetään kaikilta hengellisen työntekijöiltä ja kirkkomuusikoilta, jotka ovat aloittaneet opintonsa 1.8.2016. Näiden opintojen opintosuunnitelman sisältö on valmiina, mutta se vaatii tarkistuksia, johon vaikuttaa esim. yliopiston opintosuunnitelman uudistaminen.

Kirkollishallituksen päätökset

Kirkollishallitus nimesi kokouksessaan 15.3.2022 koulutustyöryhmään kirkkoherra Markku Salmisen, kanttori Eija Honkaselän, pastori Jaso Pössin, rehtori Sirpa Korialan, yliopisto-opettaja Teemu Toivosen, sosiaalineuvos Elina Palolan ja kirkkopalvelujen koordinaattori Sirpa Okulovin. Työryhmää täydennettiin 10.2022, jolloin mukaan tulivat seminaarin johtaja Mikko Sidoroff ja opettaja Petri Nykänen. Ryhmän jäsenistä Elina Palola ilmoitti myöhemmin, ettei ole käytettävissä. Kirkollishallitus valitsi kokouksessaan 28.9.2022 hänen tilalleen TM Soili Penttosen

Kirkollishallituksen päätöksen 15.3.2022 mukaan työryhmä tekee esityksiä hengellisen työntekijöiden koulutusohjelmaksi ja kartoittaa mitkä yliopiston tarjoamat opinnot voidaan katsoa osaksi pakollisia kirkon omia opintoja (uudet teologian maisterit). Työryhmä voi esittää opintoja, jotka koskevat kaikkia työntekijöitä ja niin kutsuttuja oto-pappeja ja kanttoreita. Työryhmä suunnittelee opintojen seurantajärjestelmää ja valtakunnallisen koulutuskalenterin totuttamista. Työryhmällä ei ole koulutuksen järjestämisen velvoitetta. Koulutustyöryhmän toimikausi on sama kuin kirkolliskokouksen toimikausi. Työryhmän tulee jättää väliraportti syyskuussa 2022.

Perusteluissaan kirkollishallitus toteaa, että kirkon pakollisten opintojen (vuoden 2016 jälkeen valmistuneet papit ja kanttorit) opetussuunnitelma on laadittu ja sitä on päivitetty lähinnä painotuksien osalta. Palvelukeskuksen resurssien ja opiskelijoiden valmistumisen hitaudesta johtuen pakollisten opintojen tarjontaa on lykätty. Kirkon omien opintojen hallintokoulutusta on järjestetty vuonna 2021.

Perustelujen mukaan, koulutustyöryhmä ei voi suunnitella kaikkia opintoja. Kaikkea henkilöstön täsmäkoulutusta ei voi ohjata koulutustyöryhmä. Esimerkkinä lainsäädäntö- ja tietoturva-asiat, työturvallisuus, taloushallinto, arkistonhoito, nuorisotyö, diakoniatoiminta ja kirkon isäntien tehtäviin liittyvät asiat. Näistä koulutuksista vastaavat esimiehet ja/tai erilliset vastuuhenkilöt kuten kirkon tietosuojavastaava. Opetuksen järjestäminen ja koordinointi helpottuu, mikäli luodaan seurantajärjestelmä opinnoille. Kirkon omille verkkosivuille tai Ortodoksisto.fi-sivustolle tarvitaan sähköinen koulutuskalenteri, josta ilmenisi kaikki ortodoksisen kirkon piirissä järjestettävät koulutukset.

Toimikunnan työskentely

Toimikunta on pitänyt kaksi teams-kokousta ja valinnut keskuudestaan puheenjohtajaksi Sirpa Korialan ja sihteeriksi Sirpa Okulovin. Aluksi toimikunta pohti, mitä kirkollishallituksen päätöksessä tarkoittaa, tavoite: ”työryhmä tekee esityksiä hengellisten työntekijöiden koulutusohjelmaksi”. Pohdittiin, onko kyse kirkon omista opinnoista, maisterin tutkinnon jälkeisistä vai kaikista kirkon opinnoista.

Työryhmä totesi, että kirkon omien opintojen opetussuunnitelman perusrunko on hyväksytty piispainkokouksessa. Tämän takia päädyttiin siihen, että työryhmän on tarkasteltava tätä suunnitelmaa tämän päivän tarpeiden näkökulmasta. Opintokokonaisuuden suorittamiseen ei ole kuitenkaan sitouduttu. Termien selkeyttämiseksi päädyttiin siihen, että kokonaisuudesta käytetään nimitystä ”kirkon työelämäopinnot”.

Keskustelussa todettiin, että myös yliopiston opetussuunnittelua helpottaisi se, että kirkon koulutuksen tarpeet olisivat tiedossa. Papin ja kanttorin tehtävät on määritelty säädösten tasolla, täydentäviä opintoja ei ole mainittu säädöksessä. Yliopiston opetussuunnitelman uudistus on edessä kolmen vuoden kuluttua ja toivottavasti toimikunnan työskentely voi auttaa myös tätä prosessia. Yliopistokoulutuksen mahdollisuuksiin kuuluu myös jatkuvan oppimisen oikeus maisterin tutkinnon jälkeen. Nämä opinnot voi suorittaa kahden vuoden kuluessa valmistumisesta ja tarjonta on laajaa myös työelämätarpeita ajatellen. Lisäksi esimerkiksi avoimen yliopiston tarjonnassa on paljon myös kirkon työelämää tukevia verkko-opintoja. Koulutusta voi järjestää myös esimerkiksi kirkon vuolearning-ympäristössä.

Toimikunnassa keskusteltiin koulutustavoitteista suhteessa kirkon rakenneuudistukseen ja pohdittiin, mitä tavoitteista siitä nousee. Työyhteisötaidot, vaativa johtaminen, taloushallinnon ja henkilöstöhallinnon osaaminen korostuvat. Myös työssäoppiminen on tärkeää. Hallinnon koulutusta toki tarvitaan mutta tärkeää olisi huolehtia myös hiljaisen tiedon siirtymisestä esimerkiksi monissa käytännön asioissa sekä toimintatavoissa, joita koulutuksessa ei käydä läpi. Koulutukselle on selkeä tarve, käytännönläheistä työelämäkoulutusta tarvitaan.

Toimikunnan työskentely ja aikataulu

Kirkollishallituksen päätöksen mukaisesti toimikunta työskentelee vuoden 2023 kirkolliskokoukseen saakka. Toimikunta on kokoontunut 7 kertaa. Työskentelyyn on liittynyt myös pienryhmätyöskentelyä.

Päätettiin, että ensimmäiseksi toimikunta päivittää kirkon omat opinnot-kokonaisuuden, jonka nimi muutetaan **kirkon työelämäopinnoiksi**. Päivitetty suunnitelma lähetetään lausuntokierrokselle, josta päätetään erikseen. Toimikunta tutkii ja tunnistaa erilaisia väyliä yliopistolla ja muualla suorittaa kirkon työelämäopintoja, jotta turhaa päällekkäisyyttä ei synny. Toimikunta ei kartoita, mitkä opinnot voidaan suoraan hyväksyä kirkon työelämäopintoihin, koska niissä joka tapauksessa tehdään opiskelijalle aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen eli AHOTointi opintojen aluksi ja sen jälkeen HOPS eli henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

Seuraavaksi toimikunta työstää yhteisen koulutuskalenterin mahdollisuuksia ja sitä, miten Ortodoksisto-sivusto voisi toimia tässä kumppanina.

Lopuksi toimikunta myös pohtii, miten työelämäopintojen vaikuttavuutta, toteutumista ja laatua seurataan eli arvioidaan sitä, miten koulutus vastaa tarpeeseen. Tämän tulisi olla kuitenkin riittävän yksikertaista, jotta se voidaan toteuttaa jo olemassa olevilla systeemeillä.

Yhteenveto ja huolia

- Työelämäopintojen täytäntöönpano kuuluu Palvelukeskuksen opinnoista vastaavalle toimenhaltijalle. Resurssointi?
- On korostettava, että osaaminen lisää työhyvinvointia (elinikäinen oppiminen ja oppiva organisaatio)
- Kuka määrittelee koulutustarpeen? Piispainkokouksen apuna voisi toimia koulutustoimikunta.
- Työelämäopinnot tulisi saada
 - säädösten tasolle, esim. kuka määrittelee ne, silloin ne eivät jäisi toteuttamatta
 - kirkon työehtosopimukseen
 - mainintana työpaikan hakuilmoitukseen
- Työntekijäkato saattaa vaikuttaa työelämäopintojen täytäntöönpanoon.
- Teologian maisterin tutkinnon sisältö muuttuu. Kuka on kirkon vastuhenkilö yliopistoon päin?
- Toimikuntien nimeämisen yhteydessä tulee huomioida työpanoksen määrä. Tämä toimikunta on käyttänyt työaikaan noin 21 työpäivän verran (125 h)
- Miten kirkon työelämäopintojen vaikuttavuutta arvioidaan?
- Kirkon työelämäopinnot tulee huomioida sekä seurakuntien että kirkon budjetissa.